

"BAERNE"

3e jaargang - nummer 4 - juni 1979.

REDAKTIE :

Mevrouw L.M. Bijvanck- Dingemans
De heer G.Brouwer
De heer J.Kruidenier

Redactie-adres:

Mevrouw L.M.Bijvanck-Dingemans,
Van Reenenlaan 10, Baarn.
Tel. 02154- 12817.

Dagelijks Bestuur van de vereniging;

Waarn. voorzitter
Mevrouw G.H. Grootendorst
v.Beethovenlaan 5, Baarn.
Tel. 02154- 13133.

Penningmeester
De heer E.v.d. Steeg
Talmalaan 39, Baarn.
Tel. 02154- 17571.

Ere-voorzitter
Mr. C.C.M.Collard.

Ere-lid: in leven de heer J.K. van Loon.

Het postadres van de vereniging is :
Postbus 326, Baarn.

Van de redactie:

Zoals al was aangekondigd in ons vorige nummer heeft "Baerne" een gedaanteverwisseling ondergaan.

Niet alleen is het in een nieuw jasje gestoken, maar ook is de inhoud drastisch gewijzigd. De redactie heeft zich beperkt tot één onderwerp. Dit hele nummer is gewijd aan;"Musis Sacrum".

Ook de volgende nummers zullen zich met één, liefst Baarns onderwerp, bezighouden. Dit heeft het grote voordeel, dat de uitgekozen onderwerpen wat intensiever behandeld kunnen worden, waardoor "Baerne" naar onze mening wat meer historische diepgang krijgt.

Ook het grote aantal afbeeldingen en de geplaatste foto's zullen "Baerne" zeker verlevendigen.

De 3 redactieleden hebben dan ook met veel plezier aan dit nummer gewerkt; daarom is het des te spijtiger dat één van onze leden, de heer G.Brouwer, de redactie, wegens drukke werkzaamheden elders, zal verlaten.

Wij danken hem voor het zeer vele werk dat hij voor "Baerne" heeft verricht.

De bouw van de Concert- en Toneelzaal Musis Sacrum.

Augustus 1927 : het begin

De heer Jan van der Hoop, lid van de Commissie van Toneelvoorstellingen van de V.V.V. "Baarns Bloei" (in het dagelijks leven directeur vande Ned. Alg. Mij van Levensverzekering "Conservatrix", gevestigd in Huize Canton) én initiatiefnemer tot de stichting van een concert- annex toneelzaal in Baarn, zag zijn verzoek om een dergelijke zaal in het Oranje Park te mogen bouwen, door de Gemeenteraad afgewezen.

De afwijzing vond plaats op 24 augustus 1927

Dat was, behalve voor van der Hoop en voor 14 medestanders, óók voor veel anderen in Baarn een grote teleurstelling.

Bijna zouden de stemmen in die bewuste raadsvergadering gestaakt hebben met 8 stemmen tegen en 7 stemmen vóór werd het verzoek afgewezen.

Het is voor de geschiedschrijving aardig om te vermelden wie nu die vóórstemmers waren, n.l. : mevrouw de Smit- de Heer, van de Vrijzinnig Democratische Partij; de heren ir.Lidth de Jeude en Benders van de Vrijheidsbond ; de heren van Doornik en Brakenhoff van de R.K.Staatspartij ; jhr. ir. Sandberg van de Christ.Historische Partij, en tenslotte van de A.R.P. de heer Dijkhoorn.

De reden van de afwijzing, dus géén financiële medewerking van de Gemeente Baarn, was gelegen in het feit dat de heer van der Hoop c.s. niet bereid bleek twee raadsleden toe te laten in het bestuur van de op te richten Vereeniging "Muis Sacrum".

In september 1927 ontving de Raad der Gemeente Baarn opnieuw een request. Nu echter anders van toon; de Gemeente zou wél het recht krijgen twee raadsleden te benoemen in het bestuur van de vereniging i.o.

„MUSIS SACRUM”

DE RAAD VAN BEHEER VAN
„MUSIS SACRUM” ROEPT
GEGADIGDEN OP VOOR HET

PACHTEN DER BUFFETTEN

7 Sept. 1928

Zeker niet toevallig is het dat praktisch tegelijkertijd eenzelfde request, maar dan van de heer N.S.Verbeek, bij de Gemeente binnen kwam. Deze eigenaar van Hotel "Central" (hij woonde in Nijmegen), stuurde begin oktober 1927 de Gemeenteraad het verzoek toestemming te verlenen voor de bouw van een toneel-en concertgebouw aan de Brinkstraat. (achter het Hotel-mogen we aannemen).

Beide requesten werden op 7 oktober behandeld in de Gemeenteraad, en vervolgens verwezen naar de desbetreffende afdelingen van de Raad!

Deze tweede, onvoorzien, vertraging was voor van der Hoop en zijn groep van "14" aanleiding te besluiten nu zonder geldelijke steun van de Gemeente verder te gaan. Op 14 oktober 1927 werd in de Sociëteit op het Stationsplein de Vereeniging "Muis Sacrum" opgericht. Doel van de vereniging was : "het gezellig openbaar verkeer in de Gemeente te bevorderen".

Zij tracht dit doel te bereiken door de stichting en de exploitatie of het te doen exploiteren van een toneelgebouw.

Oprichters waren :

J. van der Hoop, A. Pierson
J.L. Pierson, H.E. Kleyn van
Willigen, J.J.C. de Knokke
van der Meulen, F. Raedt,
F.P.E. van Ditshuyzen,
mr. S. Boltjes, A.Hartsen van
der Hoop, B.M.C. van Ryckevorsel,
P.H.Faber, C.I.Postel,
dr.I.Vriesendorp en C.M.van Rijn.

In de Raad van Beheer werden gekozen :

J.van der Hoop -----voorzitter ;
B.M.C.van Ryckevorsel-penningmeester;
J.H.van Kempen-----secretaris ;

Als begin kapitaal bezat de vereniging f15.000,--. Om voldoende kapitaal, -tot verwezenlijking van het doel-, te verkrijgen werd die avond besloten een 3% hypothecaire obligatielening (groot f80.000,--) uit te zetten. Die lening had veel succes! Meer dan f80.000,-- werd ontvangen. Bovendien kreeg de Raad van Beheer een aanbieding van een stuk grond in het voormalige Pekingbos.

Aan het eind van 1927 en in het begin van 1928 gebeurden er voor de Vereeniging "Muis Sacrum" vele- en belangrijke- gebeurtenissen tegelijkertijd. De tot standkoming van het gebouw kwam in een stroomversnelling. Door het uitzetten van de obligaties, van f100,- van f500,- en van f1000,-, werd circa f100,000,-- ontvangen. De N.V. Vriesenburg III bleek bereid op voordelige voorwaarden grond in het genoemde bos te verkopen aan de vereniging. Het bestuur van "Baarns Bloei" verzocht de Vereeniging "Muis Sacrum" de bouw aan plaatselijke leveranciers te gunnen. Hetgeen gebeurde. Aannemer werd de heer van Bremen te Baarn.

Nov. 1927.

**AANBESTEDING
„MUIS SACRUM”.**

Donderdagavond had de opening der biljetten plaats van de aanbesteding voor den bouw van „Muis Sacrum.”

Voor het totale werk bleek ingeschreven te zijn als volgt:

Fa. Hapels, Amersfoort	f 61.867.—
Hof, Meppel	„ 61.220.—
T. Stein, Baarn*	„ 59.875.—
J. Beeke, Baarn	„ 57.810.—
Hoogetest, Amersfoort	„ 55.322.—
Van Ooyen, Utrecht	„ 53.750.—
<u>N. v. Bremen, Baarn</u>	<u>„ 48.190.—</u>

Voor 't Stucadoorwerk afzonderlijk

Fa. J. D. Stalling & Zn. Baarn	f 2500.—
W. Kotten, Baarn	„ 2325.—
P. F. Koops, Baarn	f 2235.—

Voor het Loodgieterswerk afzonderlijk:

M. ter Weijden, Baarn	f 4270.—
J. Lacunes, Baarn	„ 3229.—
J. H. P. Nieuwenhuis Jr.	„ 3170.—

De gunning is aangehouden.

Bouw en ingebruikname van Musis Sacrum.

Interessant én curieus (vergeleken met de bestekken van nu) is het door de architect Wolter Bakker met de hand geschreven bestek.

Hij schreef dit bestek en voorwaarden, voor het bouwen van een Tooneel- en Muziekzaal Musis Sacrum te Baarn, in januari 1928, gedateerd 31 januari. Het bestek telde 35 bladzijden! Uit dit bestek, en uit een artikel in het Algemeen Handelsblad van 21 februari 1928 -het is aannemelijk dat op dat moment al met voorbereidende grondwerkzaamheden begonnen zal zijn- blijkt dat circa 500 personen de voorstellingen in Musis Sacrum kunnen gaan bijwonen.

"Het gebouw zal verrijzen in het midden van het voormalig Pekingbosch; de toegang tot het terrein zal gemaakt worden aan de Nicolaas Beetslaan, waar een hek komt met massieve gemetselde palen. Een breede laan voert dan over een lengte van zestig meter tot aan het front van het gebouw. Het midden van die laan blijft bestemd voor automobielen of rijtuigen; de beide zijanten zijn bestemd voor de voetgangers; deze paden worden door heesters of struikgewas van den voor het rijverkeer bestemden weg afgescheiden".

Aldus genoemde krant.

Musis Sacrum was compleet gebouwd en volledig ingericht:

Een ruime hal, foyers met buffetten, wandelgangen, garderobes, een flinke orkestruimte met plaats voor dertig musici. De zaal bood plaats, zoals gezegd, aan ongeveer 500 mensen, verdeeld over 400 personen beneden en een balkon met ruim 100 zitplaatsen. Aan uitbreiding was reeds gedacht. Door middel van het weghalen van de muur tussen de zaal en de voorhal kon het aantal zitplaatsen tot 600 verhoogd worden.

Het toneel kreeg de volgende afmetingen:

hoog 12 meter, breed 11 meter, en diep 15 meter.

Rond het toneel werden zes kleedkamers gemaakt met een artiestenfoyer.

De architect besteedde ruime aandacht aan de acoustiek door de toepassing van een preparaat van suikerrietvezel, te verwerken in de wand- en plafond-bekleding.

En zo kreeg Baarn in 1928 een echte concertzaal!

Op 12 april 1928 legde mevrouw van Reenen van Romondt Vis, de echtgenote van de Burgemeester, de eerste steen van de bovenbouw van Musis Sacrum.

Waardoor de naam van de Burgemeester blijvend aan de concertzaal verbonden werd. Althans tot de sloop van het gebouw, zo'n 2,5 jaar geleden, in oktober 1976.

Op 25 oktober 1928 besluiten Burgemeester en Wethouders van Baarn vergunning te verlenen, aan het bestuur van Musis Sacrum (lees de Raad van Beheer), tot het in gebruik nemen van het gebouw.

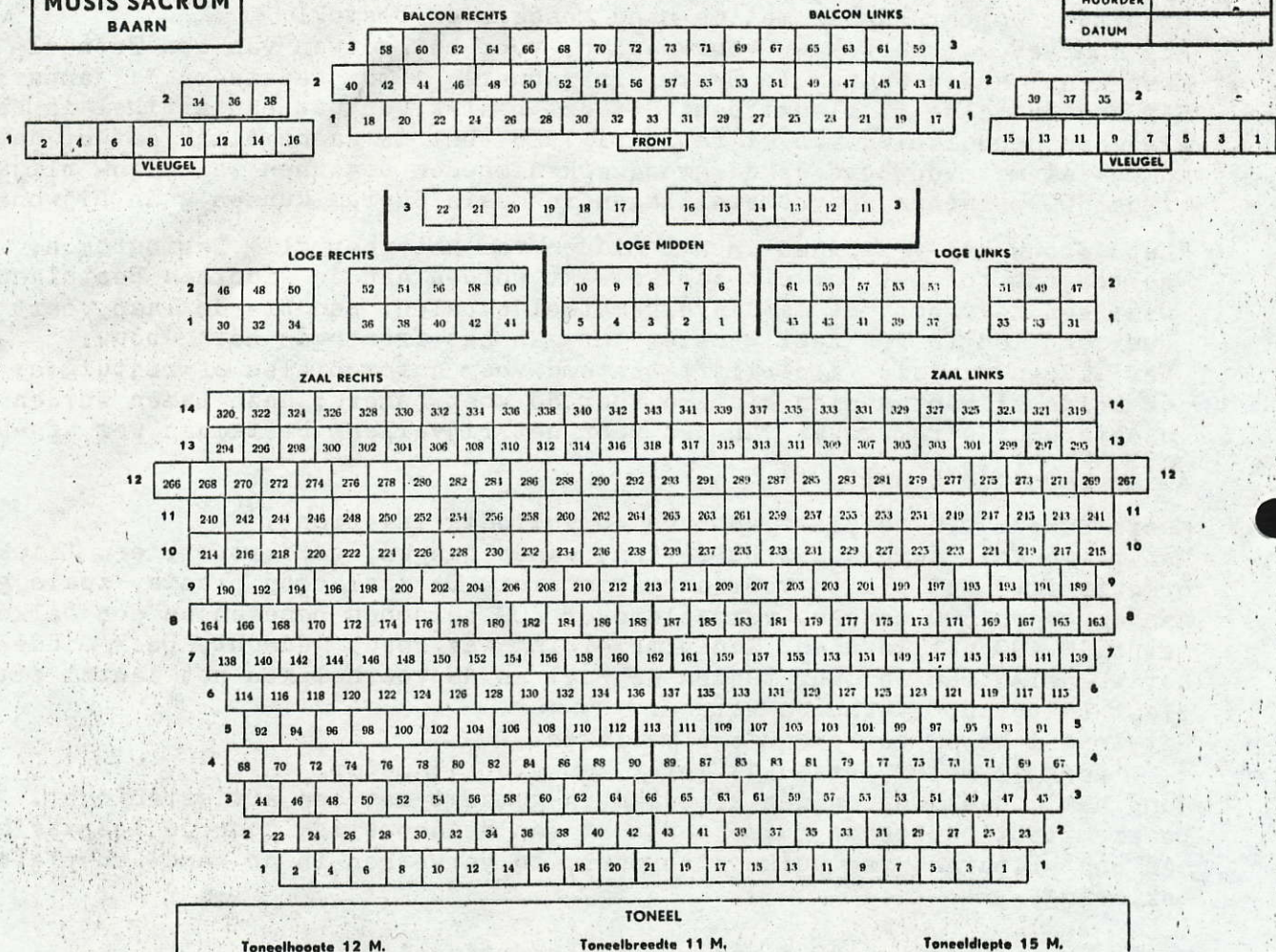
Eind oktober wordt Musis Sacrum officieel geopend.

Voorafgaande aan de openingsvoorstelling, die op zaterdag 27 oktober 1928 plaats vindt, komen alle oprichters met echtgenotes bijeen.

**PLATTEGROND
MUSIS SACRUM
BAARN**

Totaal aantal zitplaatsen 470

SEIZOEN 19... / ...	
HUURDER	
DATUM	

Op 21 oktober 1928, 's-middags, in Musis Sacrum. Verschillende geschenken worden uitgewisseld. De heer van Ryckevorsel biedt mevrouw van der Hoop een bloemstuk aan; de heer van der Hoop ontvangt een zilveren fruitmand met inscriptie van hem. Op zijn beurt biedt de heer van der Hoop de architect, de heer Bakker, een gouden horlogeketting aan. Op zaterdag 27 oktober 1928 volgt de openingsvoorstelling met het blijspel "As you like it" van Shakespeare. Het stuk wordt opgevoerd op een toneel dat onder voorlichting van de heren Eduard Verkade en Dirk Verbeek is geïnstalleerd door de eerste toneelmeester van de Amsterdamse Stadsschouwburg, de heer Geerts.

Musis Sacrum van 1929 tot de sloop in 1976.

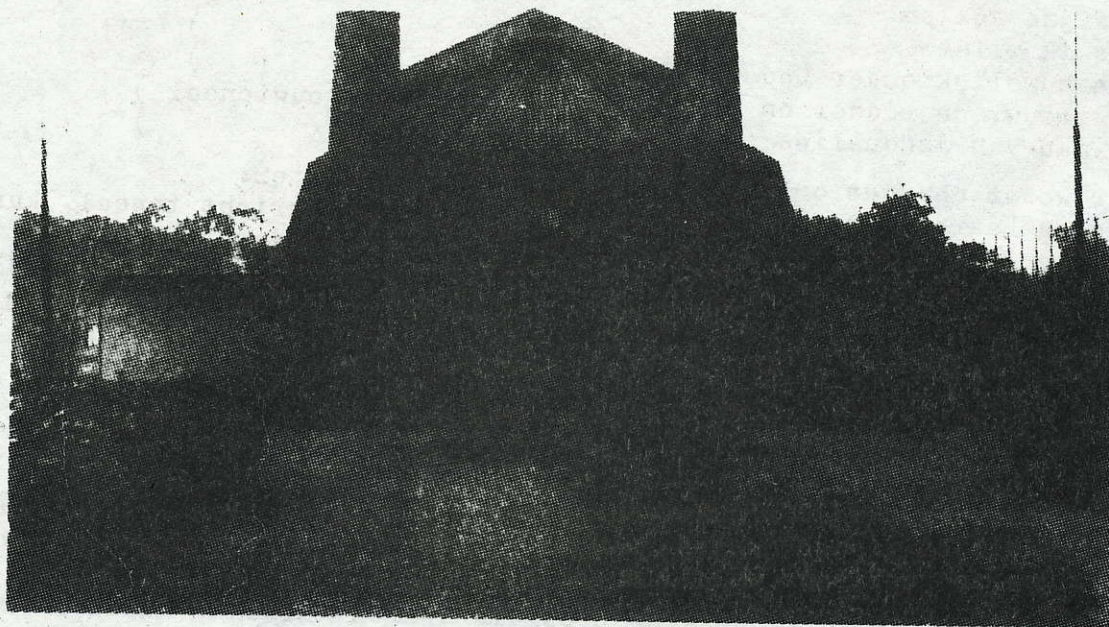
In dit artikelover de bouw van de concertzaal is ook tamelijk uitvoerig stilgestaan bij de voorbereiding tot de bouw. Het gebruik van Musis Sacrum, i.c. de voorstellingen, komt in het artikel van de heer Kruidenier aan de orde. Vanaf het eerste seizoen '28-'29, tot de jaren 1940-1941, werden abonnementsvoorstellingen gegeven. De heer van Woudenberg, jarenlang administrateur van Musis Sacrum, vertelde dat na 1940-1941 Musis Sacrum gebruikt werd door diverse verenigingen. Overigens werd Musis Sacrum in de laatste oorlogsjaren helemaal niet gebruikt.

Het was onvermijdelijk dat het concertgebouw Musis Sacrum gebreken ging vertonen. De veroudering van het gebouw was daaraan debet; de zich wijzigende eisen op het gebied van bijvoorbeeld installaties speelden ook een rol. Zo dienden in 1968 de lichttechnische installatie en de centrale verwarming vernieuwd te worden. Ook in bouwkundig opzicht zou het gebouw aangepast moeten worden, zoals vernieuwing van plafond en wanden in de grote zaal, de bijbouw van een ruimte voor de leiding en de administratie, een vergroting van de foyer en een verbouwing van de toiletten.

Naar prijspeil 1968 zou deze renovatie van het gebouw verscheidene tonnen gaan kosten. Geld dat de vereniging niet bezat.

De vernieuwbouw ging niet door. Zelfs niet toen de Gemeente, Musis Sacrum om niet aangeboden kreeg van de Raad van Beheer.

In feite was in 1969 het lot van het Concertgebouw Musis Sacrum bezegeld.

In juli 1969 wordt het gebouw voor de laatste keer gebruikt. Tot najaar 1976 heeft Musis Sacrum leeggestaan. Op onofficiële manier werd er in die tussenliggende jaren al driftig gesloopt. De Thonet-stoelen verdwenen, de fauteuils uit de loges werden door onbekenden verwijderd. Regelmatig werd in het gebouw ingebroken en werden vernielingen aangebracht.

Op 6 oktober is de sloop in volle gang. Een foto in de Baarnsche Courant van die dag toont ons een ontakelde grote zaal.

En zo verloor Baarn óók zijn concertzaal.

Vele Baarnsers hebben tientallen jaren plezier beleefd aan de uitvoeringen die in Musis Sacrum gehouden werden.

Zij kunnen de heer van der Hoop en de andere oprichters daarvoor dankbaar zijn.

MUZEN EN MUIZENISSEN.

Voor de opening van Muis Sacrum in 1928 werden er reeds sinds jaren voorstellingen gegeven in Baarn, die georganiseerd werden door de toneelcommissie "Elck wat wils" van "Baarns Bloei" (Vereniging ter bevordering van het vreemdelingenverkeer en de welvaart van Baarn.)

Deze toneelcommissie, waarin we toen al de namen van o.a. J.v/d Hoop en H.van Kempen tegenkomen, organiseerde voorstellingen, die gehouden werden in de aula van het Lyceum.

Aan het spelen in deze aula kleefden grote bezwaren. Niet alleen was de zaal te klein, zodat de voorstellingen voortdurend waren uitverkocht, maar ook waren er geen toneelwisselingen mogelijk. Hierdoor konden uitsluitend stukken gespeeld worden die in één decor speelden, waardoor het repertoire beperkt bleef. De programmabladen uit deze tijd geven ons een indruk van dit repertoire.

Enkele grepen:

De kleine Lord	{ Verenigd toneel }
De dienstknecht in het huis	{ " }
3 Wijze gekken	{ " }
Als ik wilde	{ " }
Een huwelijk onder Lodewijk XV	{ " }
De vrouw, de ridder en nog iets	{ Het Schouwtoneel }
De man van Jacqueline	{ " }

Al gauw wordt de roep om een grotere zaal steeds groter:

"Zodra Baarn over een zaal beschikt met goed ingericht toneel, kunnen en zullen nog heel andere stukken tot opvoering worden gebracht.

Wie denkt niet aan: St. Joan, één van ons ; Hamlet en de duivel "

(prog. blad '27-'28.)

In 1928 wordt dan ook de Vereniging "Muis Sacrum" opgericht.

De stuwende kracht van deze vereniging was de voorzitter J.v/d Hoop, die samen met zijn raad van beheer gedurende meer dan 25 jaar een stempel heeft gedrukt op het Culturele leven van Baarn.

Cor Ruys noemde hem zelfs "de ziel van Baarn en van Muis Sacrum"

Het doel van deze vereniging was de gemeente Baarn aantrekkelijk te maken als plaats van inwoning, o.m. door het organiseren van abonnementstoneelvoorstellingen in een eigen schouwburg,

De financiële en organisatorische problemen waren talrijk. Muis Sacrum kreeg geen subsidie, en het beginkapitaal werd d.m.v. obligatieleningen met veel moeite verkregen, maar de raad van beheer, die absoluut belangeloos werkte, loste de problemen op.

Het getuigde van grote durf om in 1928 (crisistijd) zo'n ideaal na te streven, en v/d Hoop werd dan ook door velen als een zonderling beschouwd.

Bij de bouw van de schouwburg werd veel aandacht geschonken aan het toneel.

De bekende acteur en regisseur Eduard Verkade was voor zover het de bouw van het toneel betrof, artistiek adviseur.

Muis Sacrum beschikte over een draaitoneel. De toneelopening bedroeg 11 meter (een halve meter groter dan die van de Amsterdamse Stadsschouwburg). De diepte van het toneel was 15 meter, en de hoogte 12 meter, zodat alle genres tot opvoering gebracht konden worden.

Voor de inrichting van het gebouw was nog maar weinig geld beschikbaar, en daarom werd er d.m.v. advertenties een beroep gedaan op de leden:

"De inwoners van Rotterdam hebben het Stadhuis aangekleed. Die van Amsterdam de raadszaal, zullen de inwoners van Baarn in gebreke blijven dit voorbeeld te volgen." (prog. blad '27-'28).

Dit verklaart waarschijnlijk de ietwat huiskamerachtige sfeer die dit theater kenmerkte.

De lijsten van de geschenken werden in de programmabladen vermeld;

„MUSIS SACRUM”

kreeg ten geschenke:

VOOR HAAR GEBOUW

- a 14 plafonnieres voor Promenoir en zijgangen;
- b 6 idem voor de 2 foijers;
- c 1 perzisch tapijt;
- d 2 vlaggestokken met bijbehorende vlaggen;
- e de origineele modellen van de 2 meesterwerken van Professor Stracké;
- f 2 schilderijen;
- g 4 schilderijen (in bruikleen);
- h 2 etsen.

Deze lijst is voor uitbreiding vatbaar.

VOOR HAAR TOONEEL

- a een salon-ameublement;
 - b stoelen, sofa's, tafels, klokken, gordijnen, Indische rooktafel, kleedjes, vazen, pendules, koperwerk, lampen, enz. enz.
- Ook deze lijst is voor uitbreiding vatbaar.

De telefoonnummers van de Leden van den Raad van Beheer zijn:

8 — 463 — 636

Ook bestond er: "Een grote behoefte aan karpetten en kleedjes, teneinde het geruisloos lopen op het toneel, opzij en achter de decors te bevorderen". Meubelen ter aankleding van het toneel werden belangeloos afgestaan door de fa. Merkestijn.

De vereniging tot verfraaiing van Baarn verzorgde de tuinaanleg voor Musis Sacrum. Ook de plantsoenen werden door deze vereniging onderhouden.

De openingsvoorstelling van Musis Sacrum werd gehouden op 27 okt. 1928 's avonds 8u. Het was een goede gewoonte van Musis Sacrum om de voorstellingen precies om 8u te laten beginnen. Na 8u mocht men niet meer naar binnen. Dit vaste tijdstip werd veroorzaakt door het feit, dat de gezelschappen de laatste trein nog moesten halen.

De 500 plaatsen waren geheel bezet, en het in avondtoilet geklede publiek wachtte met spanning op het opengaan van de met 2 man bediende trek gordijnen. De beste plaatsen werden ingenomen door de leden, die door hun lidmaatschap een voorkeursrecht hadden op een zetel.

De abonnementsprijzen waren voor die tijd tamelijk hoog, n.l. f30- voor 8 voorstellingen

MUSIS SACRUM

De gelegenheid is opengesteld in te teekenen op de

Acht Abonnements Tooneelvoorstellingen

te geven, zooveel mogelijk eene Voorstelling in elk der maanden October, November en December 1928 en Januari, Februari, Maart, April en Mei 1929.

Het Abonnement is niet persoonlijk

De abonnementsprijs bedraagt f 30.— per plaats, met uitzondering van dien voor de rijen 14, 15, 16 en 17, die op f 25.— per plaats is vastgesteld, en mits de Abonnemenen genomen worden vóór of op 8 September 1928. — De kosten voor plaatsbespreking, Vestiaire en Programma zijn in den prijs begrepen.

DE RAAD VAN BEHEER.

Aan Musis Sacrum
(Telefoon 8)

Baarn
Huize Ganton

Wil mij noteeren voor

Abonnemenen Tooneelvoorstellingen f 30.—
f 25.—

*) Doorhalen wat niet verlangd wordt.

(Duidelijke Handteekening)

(Juist Adres)

NIEUWS OMTRENT: MUSIS SACRUM

De Gemeenteraad van Baarn heeft zonder hoofdelijke stemming ontheffing verleend van de bepaling, die het bouwen van een Tooneel-Concertzaal op het terrein aan het voormalig Pekingbosch verbiedt. — De onderhandelingen, die gaande zijn, zullen nu wel zeer spoedig tot een bevredigende oplossing leiden.

De Schoonheids-Commissie heeft met algemeene stemmen het ontwerp van architect W. Bakker goedgekeurd.

De obligatie-leening ad f 100.000.—, is zoo goed als geheel geplaatst. — Er zijn nog maar enkele obligaties ter beschikking van het publiek.

De Raad van Beheer zal het buitengewoon op prijs stellen als het publiek wil medewerken, deze plaatsing te bevorderen. — Het is een groot belang voor Baarn, dat er eene zaal komt; en voor den Raad van Beheer van niet minder beteekenis precies te weten, wie daar aan mede wil doen en daardoor, op welk bedrag hij kan rekenen. — Men bedenke wèl, dat bij een dergelijk omvangrijk werk niet nauwkeurig te zeggen is, of er veel of weinig bijkomende kosten zullen zijn noch hoeveel deze zullen bedragen.

Derhalve, Inwoners van Baarn, die nog niet aangezocht zijt... meldt U aan..... En gij, die wel aangezocht zijt, maar nog niet hebt geantwoord, evenzeer.

Deze abonnementsprijzen moesten echter wel hoog zijn, omdat Musis Sacrum geen subsidie ontving. Zeer tot ongenoegen van V/d Hoop, die de cultuur juist onder brede lagen van de Baarnse bevolking wilde verspreiden. De medewerking van de Gemeente Baarn is op zijn zachtst gezegd nihil geweest, hetgeen uiteindelijk tot de ondergang van Musis Sacrum zou leiden. Toen de Gemeente tot overmaat van ramp wèl vermakelijksheidsbelasting wilde gaan heffen, barstte de bom. De raad van beheer dreigde massaal af te treden, en de Gemeente koos culturele eieren voor zijn geld.

De openingsvoorstelling was : "Naar het U lijkt" van Shakespeare door het Vereenigd Tooneel.

VEREENIGD TOONEEL

ZATERDAGAVOND 27 OCTOBER 1928

NAAR HET U LIJKT

BLIJSPEL IN VIJF BEDRIJVEN DOOR WILLIAM SHAKESPEARE
VERTALING: JACOBUS VAN LOOY REGIE: EDUARD VERKADE

OUDE HERTOG, levend in ballingschap	ALBERT VAN DALSUM
FREDERIK, zijn broeder en inbesitnemer van zijn gebied	HANS VAN MEERTEN
LE BEAU, een hoveling uit het gevolg van Hertog Frederik	LUCAS WENSING
EEN EDELMAN	JAN LAMERS
PAGE
CHARLES, een worstelaar in dienst van Hertog Frederik	BOB GERAERDS
OLIVIER	CARPENTIER ALTING
ORLANDO } Zonen van Heer Roland de Bols	{KOMMER KLEYN
JACQUES	{HANS VAN MEERTEN
TOETSSTEEN, een nar	Philippe LA CHAPELLE
AMIENS, } edellieden in het gevolg van den verbannen hertog	{HANS VAN MEERTEN
JACQUES	{PAUL HUF
ADAM, dienstknecht van Olivier	FRITS VAN DIJK
HEER OLIVIER SMOORTEKST, een hulpprediker	JAN LAMERS
CORIJN, } Schnapherders	{JOH. KAART Jr.
SILVIUS	{FRITS VAN DIJK
WILLEM, een boerenknecht en vrijer van Aagje	DOM DE GRUYTER
PAGE van den ouden hertog	JAN LAMERS
ROSALINDE, dochter van den gebannen hertog	NEL STANTS
CELLA, dochter van Hertog Frederik	WILLY HAAK
PHEBE, een herderin	SARA HEYBLOM
AAGJE, een boerenmeid	HETTY BECK

Het tooneel stelt voor: Olivier's hoeve, het hof van Hertog Frederik en het Ardensch Forest.

Zangwijzen: Eduard Verkade

Decors ontworpen en vervaardigd door Frans van der Kooy.

Costuums vervaardigd op de ateliers van Vereenigd Tooneel door H. van Embden

Het Vereenigd Tooneel heeft in de beginjaren van Musis Sacrum een belangrijke rol gespeeld. Niet alleen omdat v/d Hoop Eduard Verkade, die directeur was van dit gezelschap, goed kende, maar ook omdat hij een groot voorstander was van vaste gezelschappen. Deze gezelschappen bezaten n.l. hun eigen requisieten en decors. Hun spel was meestal ook van betere kwaliteit. De incidenteel in Baarn optredende groepen beschouwden de provincie vaak als iets achterlijks, tot ongenoegen van v/d Hoop, die het met o.a. het Schouwtooneel flink aan de stok kreeg.

Bekende acteurs uit deze begintijd kijken ons uit de programmabladen aan: De jeugdige Albert van Dalsum, de 18 jarige Ko van Dijk, Kommer Kleyn, Paul Huf, Johan Kaart, Sara Heyblom, Ko Arnoldi, Esther de Boervan Rijk, Frits van Dijk, Hetty Beck en vele anderen. Stukken van Herman Heyermans (Eva Bonheur), Somerset Maugham (Heeft Constance gelijk) en Arthur Schnitzler (Intermezzo) waren zeer geliefd.

Eduard Verkaade.

Alb. van Dal Lum.

"Wees rechtvaardig in uw oordeel over stuk en schrijver en vertolkers.
Wees gul met uw applaus. Zijt gij tevreden ; zeg het uw buurman"
(prog.blad '28-29).

Gedurende 42 jr., waarin de schouwburg bespeeld is zijn alle bekende Nederlandse beroepsgezelschappen in Musis Sacrum opgetreden. Grote acteurs als Louis Saalborn en Cor Ruys hebben in Musis Sacrum triomfen gevierd. Voor de oorlog was ook Fritz Hirsch met zijn operette gezelschap jaarlijks een graag geziene gast.

Ook de muzikuitvoeringen waren legio. De Mainzer Opera gaf een model uitvoering. Het Utrechts Stedelijk Orkest en de Haarlemse Orkestvereniging hebben verscheidene concerten in de Baarnse Schouwburg gegeven.

Musis Sacrum was ook van groot belang voor de Baarnse verenigingen. De zaal werd regelmatig verhuurd aan : Het Baarnse Mannenkoor, Crescendo, Toonkunst, Zang en Vriendschap en veel andere verenigingen.

In 1937 werden er belangrijke verbouwingen uitgevoerd. Dit hield verband met de vestiging van het prinselijk paar te Soestdijk.

Er werd een Koninklijke loge gebouwd met uitneembare zijwanden, het aantal foyers werd vergroot en er kwam een verplaatsbare koepel, die tijdens muzik-uitvoeringen voor een betere accoustiek zorgde.

De oorlog bracht ook voor Muis Sacrum stilstand en verval. Op 4 okt. 1944 werd Muis Sacrum ingericht als registratie en informatiebureau voor evacués. De laatste oorlogsmaanden hebben de Duitsers in het gebouw gezeten, daarna hebben de Canadezen er hun feesten gevierd. Eind 1945 zag de schouwburg er geruïneerd en troosteloos uit. De inmiddels 70 jarige v/d Hoop en de voorzitter van Kempen weten weer de wegen te vinden om te herstellen wat vernield was.

In de jaren '50 begint voor Muis Sacrum het verval. De exploitatie zonder subsidie is geen haalbare kaart meer. De verenigingen kunnen de aan een uitvoering verbonden kosten niet meer opbrengen, en trekken weg. De vereniging mist verder de energieke leiding van v/d Hoop. In 1968 moeten de condensatoren vervangen worden. Kosten f100.000,- . De leidingen moeten vernieuwd worden en de Gemeente Baarn helpt niet. Muis Sacrum verpauperd. De Thonetstoelen werden gestolen, de ruiten ingegoid. Nooit meer zal er een echte schimmel op het toneel staan, zoals eens in een opvoering van "Het Adelaarsjong". Integendeel, de schimmelstaat op de muren, en de restanten van een in heel Nederland bekend theater worden in 1976 opgeruimd.

Misschien zou het een goed idee zijn bij de realisering van het nieuwe Culturele Centrum op de Brink, J v/d Hoop en zijn bestuur, postuum te eren voor al het werk dat door hen werd verricht. Een v/d Hoop zaal of een simpele maquette moet mogelijk zijn, tenslotte ontvangt de Gemeente Baarn nu wel gemakkelijksbelasting.

J.Kruidenier.

Bronnen:

B.Hunningher : Toneel en werkelijkheid.

Baarnse Krant: Jaargang '27 t/m '52.

Programma's Baarns Bloei en Muis Sacrum, seizoen '26 t/m '32.

Gemeente Archief Baarn.

J. van der Hoop, oprichter van Musis Sacrum.

De heer van der Hoop was een actief en werkzaam lid van vele Baarnse verenigingen, onder meer: Baarns Bloei, Floralia, Vereniging tot Dierenbescherming en het Baarns Mannenkoor.

Waar het hier nu speciaal om gaat is "Muis Sacrum", in 1927 opgericht door de niet aflatende ijver en het voortdurend stimuleren van de heer van der Hoop.

In 1904 werd de heer van der Hoop directeur van de Levensverzekering-maatschappij Conservatrix. Sinds 1929 kunnen wij spreken van de Baarnse Levensverzekering-maatschappij Conservatrix, want in dat jaar vestigde de heer van der Hoop deze maatschappij in de villa Canton te Baarn. Aanvankelijk hield de heer van der Hoop zich niet zo intens bezig met het Baarnse leven, aangezien zijn werk hem geheel in beslag nam, maar langzamerhand begon Baarn te merken, dat hij er wel was. Hij begon in het slaperige Baarn van die tijd een sfeer te scheppen, waarin het mogelijk was de villabewoners aan te zetten tot het schenken van een som gelds voor de oprichting van een Concert- en Theatergebouw, Baarn waardig.

De eerste winterseizoenen met abonnementsvoorstellingen vonden nog plaats in de aula van het Baarns Lyceum, totdat hij een groep actieve inwoners van Baarn bereid vond zijn pogingen tot het bouwen van een "kultureel centrum" te ondersteunen en de vereniging "Muis Sacrum" opgericht werd, waarvan de heer van der Hoop voorzitter werd.

Op 14 oktober 1927 werd Musis Sacrum, gelegen in het Pekingpark, geopend. 25 jaar lang heeft de heer van der Hoop al zijn aandacht en toewijding gegeven aan de kunst.

Om de heer van der Hoop te huldigen tijdens het 25-jarig bestaan van Musis Sacrum, werd een comité opgericht, waarin zitting hadden:

de heer en mevrouw Brutel de la Rivière- van Senden
de heer en mevrouw Cankrien-van Dorp
mevrouw A.M.L.van Kempen-Regout
de heer en mevrouw Willeumier-Vogel.

Dit comité besloot de heer van der Hoop een tegeltableau aan te bieden, te bevestigen in de vestibule van het gebouw Musis Sacrum tussen twee reeds bestaande tegeltableaus, met een tekst, die opgesteld zou worden in overleg met de heer van der Hoop. De opdracht hiertoe werd gegeven aan de N.V. Kon.Delftse Aardewerkfabriek "de Porceleyne Fles".

Aangezien meer dan voldoende gelden hiervoor verzameld werden door het comité, werd besloten de overblijvende gelden aan de heer van der Hoop te overhandigen om door hem naar eigen keus te besteden ten bate van Musis Sacrum.

Op 27 oktober 1952 vond de huldiging plaats. Mevrouw van Kempen-Regout, de vrouw van zijn in 1950 overleden naaste medewerker en vriend, sprak de jubilaris toe. Zij ving haar toespraak aan met de volgende woorden :

"Ofschoon wij weten, dierbare Jubilaris, hoe wars gij zijt van alle eer en huldebetuigingen, zodra deze Uw persoon gelden, is het ons werkelijk onmogelijk heden het 25-jarig bestaan van Musis Sacrum te gedenken zonder ook U hierin te betrekken."

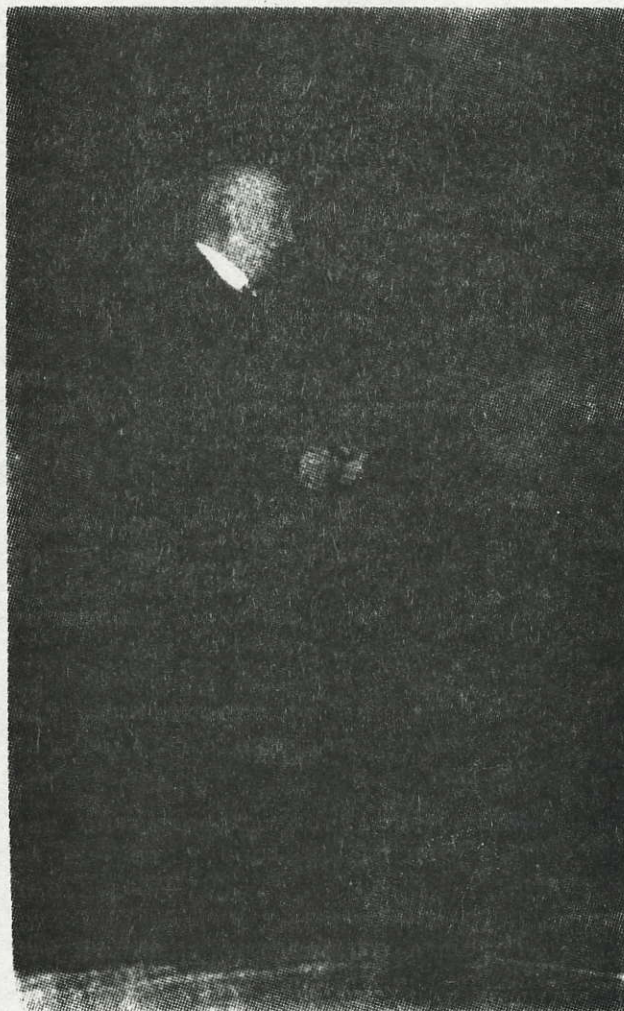
Na vele voorvallen van de afgelopen 25 jaar gememoreerd te hebben, bood mevrouw van Kempen de heer van der Hoop het tegeltableau aan, waarop de volgende tekst vermeld stond :

"De heer J. van der Hoop, oprichter en onvermoeid voorzitter van Musis Sacrum ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan in grote dankbaarheid door de leden aangeboden, 1927-1952."

De direkteur in die tijd van het Rotterdams Toneel, de heer Ko Arnoldi, sprak vervolgens de jubilaris toe namens vele Nederlandse Artiesten.

In zijn dankwoord zei de heer van der Hoop, dat hij hoopte nog enige jaren in staat te zijn de vereniging leiding te geven en haalde hierbij de woorden van Cor Ruys aan :

"ik ben wel niet meer zo piep, maar toch ook niet zo stok."

Op deze avond bracht het Rotterdams Toneel het Klassieke blijspel "De Mirakelridder" van de 17e eeuwse Spaanse toneelschrijver Lopez de Vega . ten tonele.

Ko van Dijk vervulde de hoofdrol en verdere medespelers en-spielsters waren o.a. Max Croiset, Ad Noyens, Andrea Domburg, Fientje Berghegge en Ellen de Thouars.

Voor alle toehoorders, de zaal was geheel gevuld, een heel plezierige avond.

Helaas is de wens van de heer van der Hoop om nog enige jaren voorzitter te zijn van de vereniging Musis Sacrum, niet in vervulling gegaan. Reeds één jaar na het jubileum overleed de heer van der Hoop, 78 jaar oud.

De woorden aan het einde van zijn levensverhaal, dat verscheen in de Baarnsche Courant van vrijdag 7 augustus 1953, klinken ons nu wel heel wrang in de oren :

"Maar, als over weer 25 jaar niemand zich de stichter zal herinneren, dan zal Musis Sacrum daar nog staan als een herinnering aan een man, aan wie ons dorp veel te danken heeft."

N. Bijvanck.